

Pastaruoju metu sparčiai augant dujų, pagamintų iš atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) arba dar vadinamų žaliųjų dujų poreikiui Europoje, ši atsinaujinanti energijos rūšis skinasi kelią ir Lietuvoje. Žaliųjų dujų plėtra priartina Lietuvą prie siekiamo tikslo mažinti poveikį klimato kaitai ir tapti žalios energijos šalimi. Gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius „Amber Grid“ palaiko ir prisideda prie žaliosios energijos plėtros skatinimo.

Nuo 2019 m. „Amber Grid“ administruoja dujų, pagamintų iš AEI, nacionalinį kilmės garantijų registrą, t.y. teikia kilmės garantijų išdavimo, perdavimo ir jų galiojimo panaikinimo bei kilmės garantijų naudojimo priežiūros ir kontrolės ir kitose valstybėse išduotų kilmės garantijų pripažinimo Lietuvoje funkcijas.

Žaliosios dujos gaminamos iš biomasės ir kitų AEI. Kilmės garantija suteikiama vienam energijos vienetui – vienai megavatvalandei (MWh), patiekta į gamtinių dujų perdavimo ir skirstymo tinklą.

Kilmės garantijų sistema leidžia identifikuoti, registruoti ir stebėti pagaminamų biodujų kilmę, o šio kuro vartotojai gali būti garantuoti, kad jų vartojamos dujos yra pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius. Ši sistema naudinga bendrovėms, norinčioms savo veikloje naudoti ekologišką ir Lietuvoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje pagamintą kurą.

Toliau pateikiama išsami informacija apie tai, kas yra kilmės garantijos ir kaip jos suteikiamos bei administruojamos.

Kilmės garantijų suteikimas

Kilmės garantijos (KG) suteikiamos tik registruotiems Kilmės garantijų elektroninėje duomenų bazėje (Duomenų bazė) dalyviams, dujoms, pagamintoms iš AEI, ir patiektoms į gamtinių dujų tinklus. KG išduodamos, perduodamos ir jų galiojimas panaikinamas elektroniniu būdu. Lietuvoje pripažįstamos ir kitų valstybių narių išduotos KG.

Duomenų bazėje, kurią tvarko „Amber Grid“, kaupiama ir sisteminama informacija apie dujų, pagamintų iš AEI, gamintojus, dujų iš AEI gamybos įrenginius, KG suteikimą, perleidimą ir panaudojimą, KG tiekėjus ir kita. Duomenys apie registruotus dalyvius ir ataskaitos apie suteiktas KG per ataskaitinį mėnesį skelbiami „Amber Grid“ interneto svetainėje. Už duomenų teisingumą atsako rinkos dalyvis ir perdavimo sistemos operatorius „Amber Grid“.

Kaip gauti kilmės garantiją?

Gamintojo registravimas:

- Gamintojas, turintis leidimą gaminti dujas iš AEI ir pageidaujantis įgyti KG, el. būdu kreipiasi į „Amber Grid“ dėl registracijos Duomenų bazėje ([prašymo forma](#));
- Gamintojas pateikia leidimą gaminti dujas iš AEI;
- „Amber Grid“ gautą prašymą registruoja Duomenų bazėje.

Įrenginio, gaminančio dujas iš AEI, registravimas:

- Gamintojas, turintis leidimą gaminti dujas iš AEI, turi registruoti įrenginį Duomenų bazėje;
- Gamintojas kreipiasi į „Amber Grid“ dėl įrenginio registravimo ([prašymo forma](#));
- „Amber Grid“ gautą prašymą registruoja Duomenų bazėje.

KG suteikimas:

- Atlikus gamintojo ir įrenginio registraciją Duomenų bazėje, „Amber Grid“ per tris darbo dienas išduoda KG, patvirtinančią dujų kilmę.
- KG suteikiama vienam energijos vienetui – vienai megavatvalandei (MWh). Kiekvienam pagamintos AEI energijos vienetui gali būti išduodama ne daugiau kaip viena kilmės garantija. KG turi būti panaudota per 12 mėnesių nuo atitinkamo energijos vieneto pagaminimo momento. Per nurodytą laikotarpį nepanaudota kilmės garantija netenka galios.

KG pažymos išdavimas:

- [Pažyma](#) skirta įrodyti galutiniam vartotojui, kokią jam patiektos energijos dalį ar kokį kiekį sudaro atsinaujinančių išteklių energija.

Tiekėjo registravimas:

- Tiekėjas, turintis leidimą tiekti dujas iš AEI ir pageidaujantis įsigyti KG, el. būdu kreipiasi į „Amber Grid“ dėl registracijos Duomenų bazėje ([prašymo forma](#));
- Su prašymu tiekėjas pateikia leidimą veiklai;
- „Amber Grid“ gautą prašymą registruoja Duomenų bazėje.

Dujų tiekėjai, norintys kitose šalyse išduotas KG registruoti Lietuvos Respublikoje, turi būti registruoti Duomenų bazėje. Dujų tiekėjai pateikia prašymą laisvos formos prašymą „Amber Grid“ KG, gautą kitoje šalyje, registravimui Lietuvoje.

Kilmės garantijų administravimas

„Amber Grid“ yra paskirtoji įstaiga, įgaliota atlikti dujų, pagamintų iš AEI, KG išdavimo, perdavimo ir jų galiojimo panaikinimo bei kitose valstybėse narėse išduotų kilmės garantijų pripažinimo Lietuvos Respublikoje funkcijas. Šių KG taisyklių privalo laikytis dujų gamintojai, dujų tiekėjai, dujų perdavimo sistemos ir dujų skirstomųjų tinklų operatoriai bei kiti rinkos dalyviai, kurie ketina įgyti ar disponuoja Kilmės garantijas ir teikia informaciją paskirtajai įstaigai.

Teisės aktai, reglamentuojantys KG administravimą:

- Gamtinių dujų įstatymas
- Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas
- Europos Parlamento ir tarybos direktyva 2009/28/EC
- Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas
- [Energetikos ministro įsakymas dėl kilmės garantijų registro](#)

Kontaktai:

go@ambergrid.lt

tel. +370 5 232 7753

tel. +370 5 232 7748